

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

GEMEENTE UTRECHT
INGEKOMEN

22 FEB 2013

Freek

NOTITIE

Gemeente Utrecht, Dienst Stadsontwikkeling Mobiliteit
en Milieu
de heer J.F.A. Krüse
Postbus 8406
3503 RK Utrecht

DATUM: 21 februari 2013
ONS KENMERK: 13-031/13.00214/IngHR
UW KENMERK: opdrachtverlening dd. 21 januari 2013
AUTEUR: drs. ing. I. Hille Ris Lambers
PROJECTLEIDER: drs. ing. I. Hille Ris Lambers
STATUS: versie 1.0
CONTROLE: drs. G.F.J. Smit

Notitie natuurwaardenonderzoek Ibisdreef

De Gemeente Utrecht is voornemens om een deel van de groene ruimte tussen de Ibisdreef, Nigerdreef en Bantoedreef te herinrichten. Voor de voorziene ontwikkeling wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Bureau Waardenburg heeft op basis van bronnenonderzoek en een veldbezoek op 29 januari 2013 de eventuele effecten van de geplande werkzaamheden in het kader van de herbestemming beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet (Ffwet).

Het plangebied heeft geen betekenis voor strikt beschermde soorten van Tabel 2/3 van de Flora- en faunawet en vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. In het plangebied komen hooguit enkele soorten voor van Ffwet Tabel 1, waarvoor als gevolg van de werkzaamheden in het kader van de Flora- en faunawet een algemene vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. In het broedseizoen broedt in de beplanting een klein aantal algemene vogelsoorten (waarvan de nesten uitsluitend gedurende de nest- en opgroeiperiode beschermd zijn). Werkzaamheden in het plangebied kunnen daarom zonder beperkingen worden uitgevoerd, mits broedende vogels / bewoonde nesten worden ontzien. Deze conclusie wordt in deze notitie toegelicht.

Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt binnen het stedelijk gebied van Utrecht in het noordelijk deel van de wijk Overvecht. Het plangebied ligt tussen de drie portiekflats en parkeerplaatsen. Het noordwestelijk deel van het terrein is ingericht als wijkparkje met paden, een speelplaatsje, heggetjes en gazon tussen hoog opgaande bomen. In het zuidoostelijk deel van het gebied staat een oud schoolgebouw (één bouwlaag) dat momenteel gekraakt is.

De Gemeente Utrecht is voornemens het oude schoolgebouw te slopen en een Multifunctionele Accommodatie (MFA) te realiseren. Hiervoor heeft zij in een zogenaamde 'bouwenvelop' (Gemeente Utrecht, 2012) randvoorwaarden en eisen opgesteld. In de MFA Ibisdreef zijn voorzien: twee basisscholen, een gymzaal, een kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en een buurthuis. Als eis aan het nieuwe gebouw is een maximale bouwhoogte van drie bouwlagen gesteld. De oppervlakte van de nieuwe accommodatie zal een aanzienlijk grotere oppervlakte omvatten dan het huidige schoolgebouw.

Ten behoeve van de bouw van de MFA zijn de volgende ingrepen voorzien:

- sloop van het schoolgebouw;
- eventueel kap van enkele bomen /beplanting dicht bij het huidige schoolgebouw;
- verwijderen bestrating;
- bouw van het nieuwe gebouw;
- aanbrengen van nieuwe verharding/bestrating;
- aanbrengen van beplanting rondom het nieuwe gebouw.

Bij de werkzaamheden zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet¹. Bureau Waardenburg heeft in dit kader begin 2013 een quick scan naar de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten uitgevoerd.

Methodiek

Het plangebied is op 29 januari 2013 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten: groeiplaatsen (muur)flora, zicht- en geluidswaarnemingen fauna, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, verblijfplaatsen, uitwerpselen, haren, etc. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de omgeving voorkomende beschermde soorten.

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Beschermde soorten op basis van de Flora- en faunawet zijn in vier beschermingscategorieën te onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor vogels of soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder de NDFF (www.telmee.nl, www.waarneming.nl) en de parate gebiedskennis bij medewerkers van Bureau Waardenburg.

Figuur 1. Vertaling van randvoorwaarden naar ruimtelijke indeling.

Bouwplan voor MFA Ibisdreef, concept april 2012 - 13

Resultaten

Planten

De begroeiing in de groenzone omvat opgaande bomen van circa 40 jaar oud (berk, es, kastanje, linde). Aan de noordzijde van het parkje heeft de opgaande begroeiing een ondergroei die gedomineerd wordt door hulst. Rondom het schoolgebouwtje /schoolplein staat opslag van onder meer es en wilg.

Wat betreft flora ontbreken potenties voor vrijwel alle strikt beschermde soorten (Tabel 2 en 3) op basis van terreinkenmerken (bodemtype, vochtigheidsgraad, mate van beschaduwing, etc.) en verspreiding in de regio, met uitzondering van enkele muurplanten als tongvaren en steenbreekvaren, die voor kunnen komen in onder meer straatputten. Vooral de tongvaren komt in Overvecht veel voor als straatkolk bewonende soort. Strikt beschermde soorten zijn in het plangebied niet aangetroffen. De licht beschermde brede wespenorchis (Tabel 1 Flora- en faunawet) komt verspreid voor in Utrecht. De locatie is geschikt voor deze soort. In de gazons en tussen het struweel zijn uitsluitend algemeen

voorkomende en onbeschermd plantensoorten vastgesteld zoals braam en verwilderde soorten zoals judaspenning en klimop.

Ongewervelden

Niet aan de orde: beschermde soorten zijn niet vastgesteld en worden uitgesloten op basis van terreinkenmerken en verspreiding in de regio.

Vissen

Niet aan de orde: in het plangebied komt geen open water voor.

Amfibieën

Vanwege het ontbreken van voortplantingswater en de geïsoleerde ligging van het plangebied tussen wegen en bebouwing heeft het gebied een verwaarloosbare functie als landbiotoop voor licht beschermde soorten amfibieën. In Overvecht is het voorkomen bekend van bruine kikker, gewone pad, meerkikker, bastaardkikker en kleine watersalamander. Deze soorten komen vooral voor in parken en groenstructuren in de directe omgeving van open water als (tuin)vijvers, slootjes en poelen. Aangezien open water in het plangebied en de directe omgeving daarvan ontbreekt, heeft het gebied noch betekenis als voortplantingsgebied, noch als landbiotoop. Alle genoemde soorten betreffen *algemene* beschermde soorten (Fwv Tabel 1) waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

De rugstreeppad en heikikker komen voor in het Noorderpark, langs de rand van Overvecht. De afstand van het plangebied tot populatie van deze soorten bedraagt respectievelijk 800 en 1200 meter. Gelet op de aanwezigheid van diverse barrières (wegen, stedelijk gebied) en het ontbreken van geschikt biotoop wordt aanwezigheid van deze soorten uitgesloten.

Reptielen

De ringslang komt voor in Overvecht en het Noorderpark, langs de rand van Overvecht. De waarnemingen in Overvecht, langs de Klopvaart, hebben betrekking op zwerfende dieren vanuit de populatie in het Noorderpark. Deze populatie komt voor op ongeveer 700 meter van het plangebied. Dit ligt binnen de range waar zwerfende ringslangen kunnen voorkomen. Door de afwezigheid van geschikt biotoop en de diverse barrières tussen het plangebied en het leefgebied wordt aanwezigheid van de ringslang uitgesloten.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

Een deel van de vogelsoorten waarvan de nesten in Nederland jaarrond beschermd zijn, is qua nestplaats afhankelijk van (hoge) bomen, zoals havik, buizerd, ransuil, boomvalk en roek. Hoewel de beplanting in het plangebied in principe geschikt is, zijn geen nesten van deze soorten waargenomen. Over het algemeen komen deze soorten in het buitengebied voor en/of zijn deze soorten weinig algemeen.

Een ander deel van de vogelsoorten waarvan de nesten in Nederland jaarrond beschermd zijn, is wél afhankelijk van menselijke bouwwerken. Van deze soorten ontbreekt het voor

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

ooievaar, kerkuil, steenuil en grote gele kwikstaart aan potenties in het plangebied: het habitat is ongeschikt en/of de locatie is teveel gelegen buiten het reguliere leefgebied. Huismus en gierzwaluw kunnen op voorhand wel verwacht worden in een plangebied in stedelijke omgeving. Tijdens het veldbezoek bleek echter dat het oude schoolgebouw met plat dak geen geschikte broedgelegenheid biedt aan deze soorten.

Voor een klein aantal andere soorten broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, kan de beplanting een (beperkte) betekenis hebben als broedplaats, bijvoorbeeld voor merel, heggemus en houtduif. Ook is in een boom aan de noordzijde van het plangebied een eksternest aanwezig.

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten waargenomen die in het plangebied (kunnen) broeden: houtduif, merel en ekster.

Grondgebonden zoogdieren

Het Noorderpark, dat begint op 400 meter van het plangebied, vormt leefgebied voor waterspitsmuis, Noordse woelmuis en das. Deze soorten zijn gebonden aan de wateren, moerassen en weilanden in het Noorderpark. Binnen het plangebied is voor deze soorten geen geschikt leefgebied aanwezig. Hun aanwezigheid kan worden uitgesloten en het plangebied is voor deze soorten niet van belang.

Strikt beschermde (Ffwet Tabel 2/3) soorten grondgebonden zoogdieren zijn niet bekend uit dit deel van Utrecht (Brekelmans *et al.*, 2010) en worden uitgesloten. Voor eekhoorn, de enige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoort die regelmatig binnen het stedelijk gebied van Utrecht voorkomt, ontbreekt laan- en parkbeplanting / boomgroepen met een belangrijk aandeel naaldbomen als voedselbron.

Uitsluitend enkele algemene Ffwet Tabel 1 soorten kunnen in het parkje voorkomen zoals de egel (als incidentele zwerver; voor een meer regelmatig voorkomen ontbreekt het aan voldoende ondergroei), huisspitsmuis en bosmuis. De mol komt er niet voor (molshopen zijn niet aangetroffen in de bodem/gazon).

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek bleken in de opgaande bomen voor vleermuizen geen potentiële geschikte holten aanwezig te zijn. Voor boombewonende soorten heeft de beplanting dus geen betekenis als vaste rust- en verblijfplaats. De groenzone heeft waarschijnlijk wel betekenis als plek om te foerageren; de bomen en de ondergroei bieden zowel beschutting als insecten om op te foerageren. Het groene terrein aan de Ibisdreef zal voor een eventueel aanwezige populatie vleermuizen onderdeel van een groter foerageergebied vormen.

Het oude schoolgebouw is aan alle zijden geïnspecteerd op het voorkomen van afstaande dakbetimmeringen, spleten, nissen en andere uitsparingen. De dakrandbetimmering staat nauwelijks af van de muren, zodat vleermuizen geen toegang hebben tot achterliggende ruimten. Op diverse plaatsen is de dakbetimmering verwijderd zodat de achterliggende ruimte tochtig en daardoor ongeschikt is geworden. De school is gekraakt en waarschijnlijk niet of slecht verwarmd. Spleten en nissen die vleermuizen verblijfplaatsen kunnen bieden zijn er niet. Aangenomen kan worden dat het gebouw geen vaste

verblijfplaatsen biedt aan gebouwbewonende vleermuizen (Ffwet Tabel 3: alle soorten strikt beschermd). Het schoolgebouw zal daardoor geen kraamkolonies, zomerverblijfplaatsen, paarplaatsen en overwinteringsplekken bevatten voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis (de vier meest te verwachten gebouwbewonende soorten binnen het stedelijk gebied van Utrecht).

Effecten

Voor alle soorten(groepen) geldt dat effecten op strikt beschermde soorten (Ffwet Tabel 2/3 en vogels met jaarrond beschermde nesten; overige broedvogels uitgezonderd) niet aan de orde zijn. Soorten met deze status worden hooguit verwacht in woonhuizen in de omgeving van het plangebied (bijvoorbeeld Oasedreef). Het gaat dan om gewone dwergvleermuis (en eventueel ruige dwergvleermuis en laatvlieger), huismus en gierzwaluw. Deze woonhuizen maken echter geen onderdeel uit van de plannen / werkzaamheden in het plangebied, zodat effecten op deze soorten niet aan de orde zijn.

De betekenis als foerageergebied voor vleermuizen neemt als gevolg van de ontwikkeling niet af; het verdwijnen van een enkele boom en een deel van de beplanting leidt niet tot afname van het foerageergebied omdat dit slechts een zeer gering en niet-essentieel deel uitmaakt van het foerageergebied van eventueel aanwezige vleermuizen.

Wél kunnen door de werkzaamheden verblijfplaatsen en nesten van enkele *algemene* beschermde soorten (Ffwet Tabel 1 en broedvogels waarvan de nesten *niet* jaarrond beschermd zijn) bedreigd of vernietigd worden, met name door het verwijderen van de struiken en ondergroei aan de noordwestelijke zijde van de school/het schoolplein (bijvoorbeeld bosmuis en merel).

Conclusie en aanbeveling

De aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied vormt geen belemmering voor sloop van de bestaande school en nieuwbouw van een multifunctionele accommodatie aan de Teun de Jagerdreef, mits:

- beplanting binnen het ingreepgebied voor februari wordt verwijderd, om te voorkomen dat er broedvogels als ekster, merel of houtduif gaan nestelen en/ of verstoord worden.

Voor Ffwet Tabel 1 soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet wordt niet nodig geacht indien met bovenstaande aanbeveling ten aanzien van broedende vogels rekening wordt gehouden. .

Literatuur

Brekelmans, F.L.A., S. Vleeming, P.H.N. Boddeke, G. Hoefsloot, J. van Zundert, J.W. de Jong, 2010. Beschermde flora en fauna Utrecht. Een overzicht van beschermde soorten flora en fauna op basis van een gemeentebrede quickscan. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Gemeente Utrecht, 2012. Bouwvelop MFA Ibisdreef, april 2012.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met I. Hille Ris Lambers.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. G.F.J. Smit

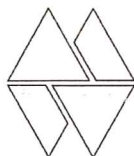
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Utrecht

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Fotobijlage (alle foto's gemaakt op 29 januari 2013)

Zicht op de groenzone vanaf de Nigerdreef

Zicht op het schoolgebouw vanaf de zijde van de Nigerdreef. Het gebouw is ongeschikt voor vleermuizen door de tochtige openingen in de betimmeringen.